

Archeologienota
Verslag van Resultaten
bureauonderzoek: 2020C233

Kortrijk
Steenstraat-Mellestraat
RIO 23.048

Kim Aluwé
Pieter Laloo

Colofon

Project: Kortrijk Steenstraat-Mellestraat RIO 23.048

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Kim Aluwé, Pieter Laloo

© 2020- GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	ii
Inleiding	iii
Verslag van Resultaten	4
1. Bureauonderzoek [BO]	4
1.1 Beschrijvend gedeelte	4
1.1.1 Administratieve gegevens	4
1.1.2 Onderzoekskader	7
1.1.2.1 Door initiatiefnemer geplande werken en bodemingrepen	7
1.1.2.2 Criteria voor de noodzaak van een archeologienota	15
1.1.3 Onderzoeksopdracht	15
1.1.3.1 Archeologische voorkennis	15
1.1.3.2 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied	16
1.1.3.3 Randvoorwaarden	16
1.1.4 Werkwijze en strategie van het onderzoek	17
1.2 Assessmentrapport	17
1.2.1 Landschappelijke situering	18
1.2.2 Historisch cartografische situering	22
1.2.3 Archeologische situering	26
1.2.4 Interpretatie – datering onderzoeksgebied	28
1.2.5 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed	28
Bibliografie	29
Bijlage	30

INLEIDING

De initiatiefnemer plant rioleringswerken in de Steenstraat, Roeselaarsestraat, Mellestraat en de Sint-Katharinastraat te Kortrijk (Heule). De aanvraag omvat het aanleggen van een gescheiden rioleringsstelsel, werken aan bestaande grachten, het (her)aanleggen van rijwegen, fiets- en voetpaden.

De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet (perceeloppervlak > 3000m², bodemingreep > 1000m²). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken met advies naar eventueel uitgesteld onderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

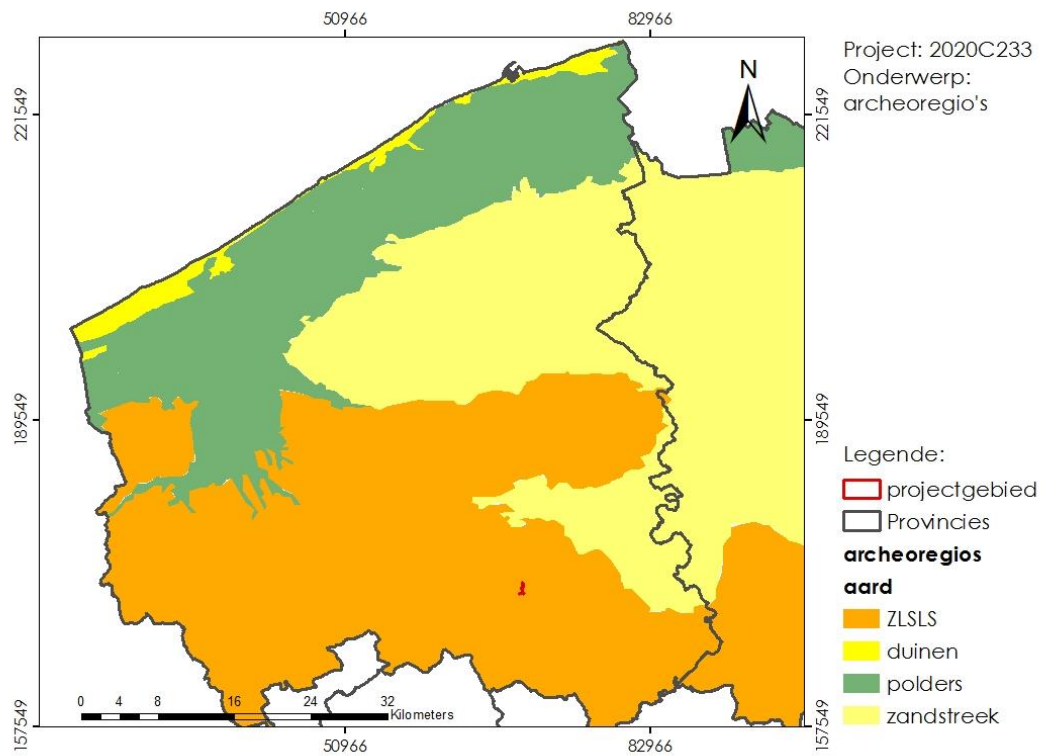
VERSLAG VAN RESULTATEN

1. Bureauonderzoek [BO]

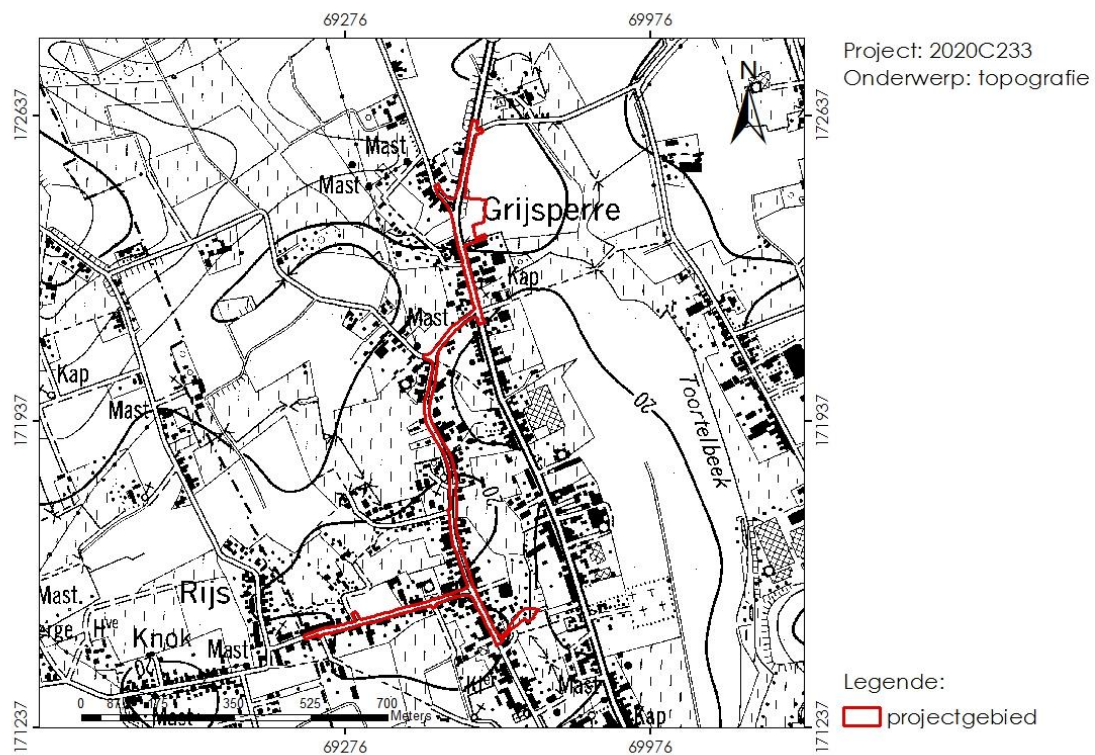
1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2020C233			
Locatiegegevens	Gemeente Deelgemeente Adres Toponiem		Kortijk	
			Heule	
			Steenstraat, Roeselaarsestraat, Mellestraat, Sint-Katharinastraat	
			/	
Bounding box (Lambert EPSG:31370)	X1	69181,097	X2	70010,687
	Y1	171439,513	Y2	172499,991
Kadastrale gegevens	Gemeente		Kortrijk	
	Afdeling		Afd. 8 Heule	
	Sectie		Sectie A	
	Perceelsnummer(s)		492H3, 627C, 632R, 632S, 635T4, 637H, 737C3, 737H3, 737L3, 737K3, 753G, 754A2, 755K, 768C3, 768E3, 768L2, 768K2,	
Zoektermen Inventaris Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek			
Betrokken actoren / specialisten (+ functie)	Kim Aluwé (archeoloog), Pieter Laloo (erkend archeoloog)			
Externe advisering	/			

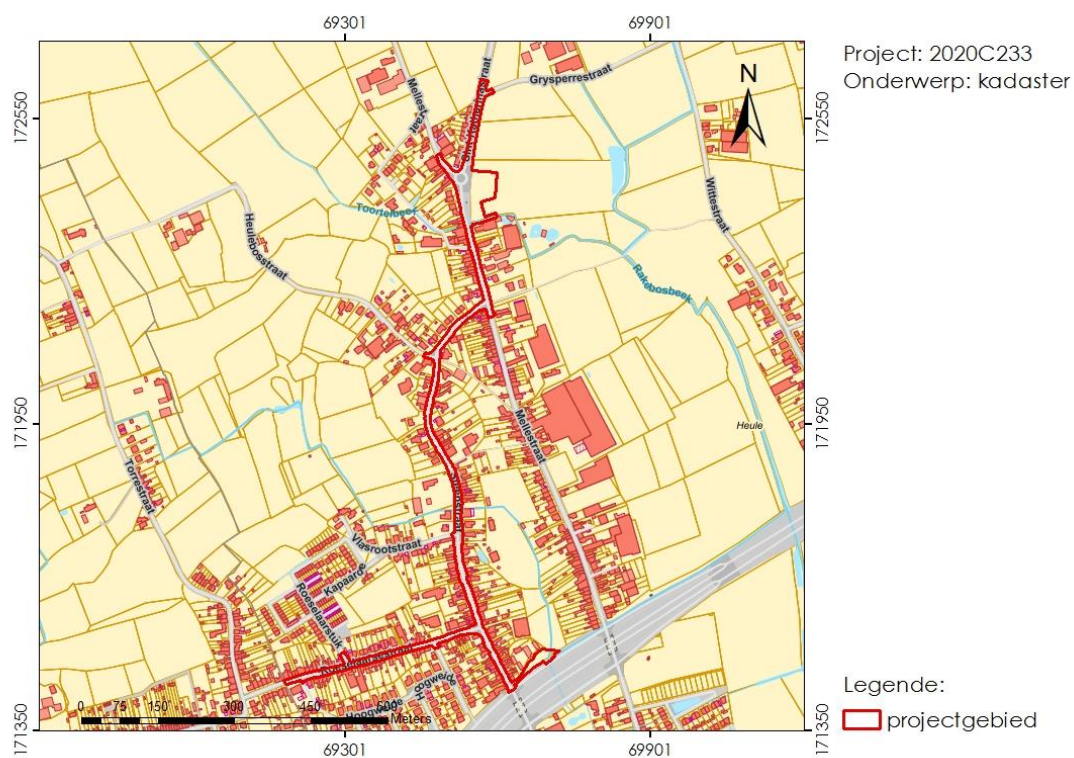
Figuur 1: Lokalisering projectgebied t.o.v. provinciegrenzen (archeoregio's).

Figuur 2: Lokalisatie projectgebied t.o.v. de topografische kaart.

Figuur 3: Projectie van het projectgebied op een recente (2019) orthofoto (© GDI Vlaanderen).

Figuur 4: Projectie projectgebied t.o.v. het GRB-bestand (© Geopunt).

1.1.2 Onderzoekskader

1.1.2.1 Door initiatiefnemer geplande werken en bodemingrepen

De initiatiefnemer voorziet de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel in de Steenstraat, Roeselaarsestraat, Mellestraat en Sint-Katharinastraat te Kortrijk (fig. 5-11).

Werken aan waterlopen

- De Mellestraatbeek zal in het uiterste zuiden van het projectgebied voorzien worden van een nieuwe kopmuur.
- In de Steenstraat wordt via een RWA-leiding 1000mm over een lengte van 4m op diepte van ca. 2m dwars onder de rijweg een doorsteek voor de Mellestraatbeek gecreeërd.
- In het noorden van het projectgebied wordt de kopmuur van de Toortelbeek vernieuwd en zal de beek over een lengte van 50m 10-20cm extra verdiept worden tot een bodempeil van 17,53m TAW.

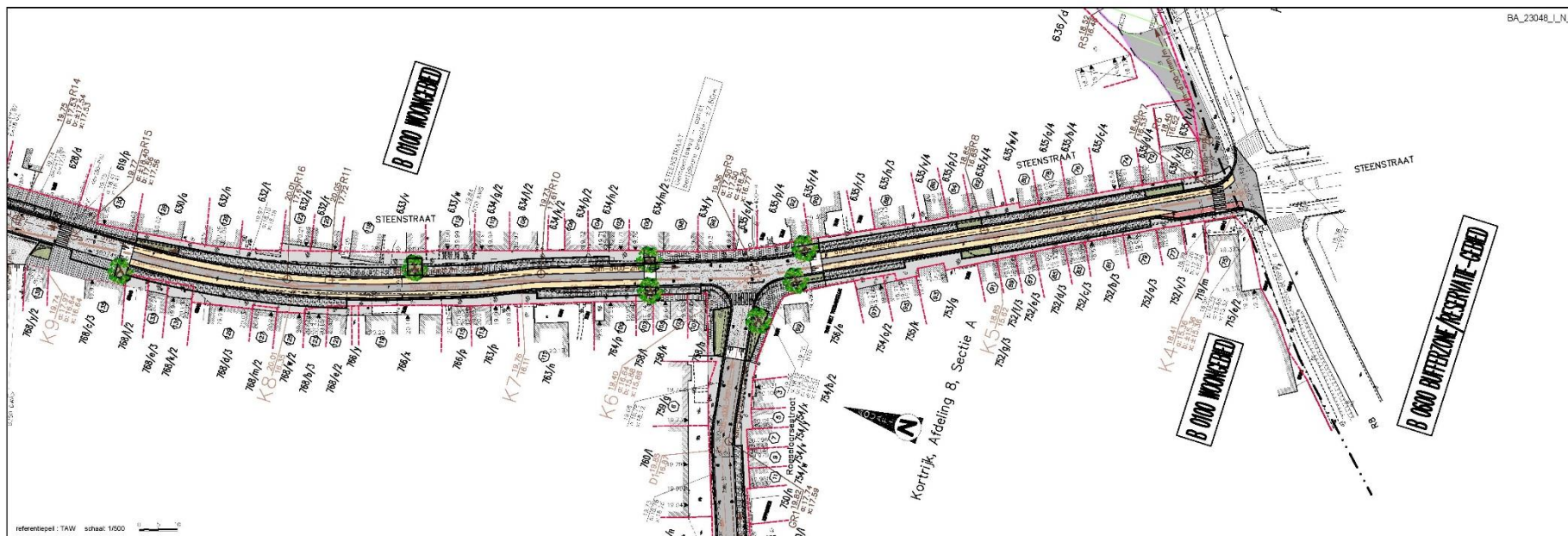
Rioleringswerken

- De bestaande riolering op het projectgebied wordt opgebroken en op dezelfde plaats wordt een **nieuwe RWA-leiding** voorzien. In de Steenstraat wordt een leiding 700mm en 400mm aangelegd over een lengte van ca. 750m op een diepte van ca. 1,5m. In de Mellestraat wordt een leiding 900mm en 1200mm aangelegd over een lengte van ca. 175m op een diepte van ca. 1,5m. In de Roeselaarsestraat wordt een leiding 400mm en 500mm aangelegd over een lengte van ca. 300m op een diepte van ca. 2m.
- Daarnaast wordt op het projectgebied een **nieuwe collectorleiding** aangelegd. In de Steenstraat wordt een leiding 300mm en 400mm aangelegd over een lengte van ca. 750m op een diepte van 2 tot 4m. In de Mellestraat wordt een leiding 300mm en 400mm aangelegd over een lengte van ca. 175m op een diepte van ca. 3m. In de Sint-Katharinastraat wordt een leiding 250mm aangelegd over een lengte van ca. 120m op een diepte van ca. 1,5m. In de Roeselaarsestraat wordt een leiding 300mm aangelegd over een lengte van ca. 300m op een diepte van ca. 2m.
- Rond de Mellestraatbeek in het zuiden van het projectgebied vinden ook enkele rioleringswerken plaats. Er zal over een lengte van 12m een collectorleiding 600mm aangelegd worden op een diepte van ca. 2m. Daarnaast wordt ook een RWA-leiding 1000mm voorzien over een lengte van 8m op een diepte van ca. 1,5m. Voorafgaand zal een boom gerooid worden. Rond de beek en de geplande rioleringswerken wordt een werkzone (ca. 1500m²) aangelegd.
- Naast de Mellestraat ter hoogte van de Toortelbeek wordt een **pompstation** (ca. 100m²) aangelegd op een diepte van ca. 4m. Rond dit pompstation en de beek wordt een werkzone (ca. 1000m²) ingericht.

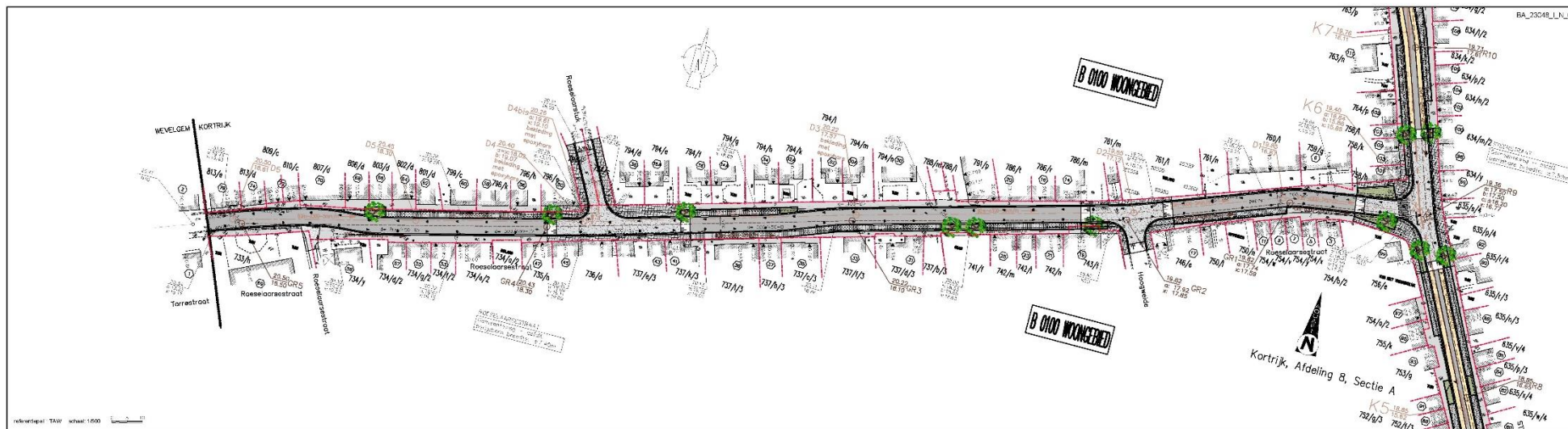
Andere werkzaamheden

- Na de rioleringswerken wordt ook een **complete herinrichting van de wegen** gepland met de aanleg van een nieuwe rijweg, voetpaden, fietspaden of fietssuggestiestroken en parkeerstroken. De aanleg zorgt voor een verstoring tot een maximale diepte van ca. 65cm. Voorafgaand worden 2 bomen gerooid.
- In het noorden van het projectgebied wordt langs de Sint-Katharinastraat een **terrein voor grondverbetering** (ca. 3000m²) ingericht aangrenzend aan de werkzone rond de Toortelbeek.

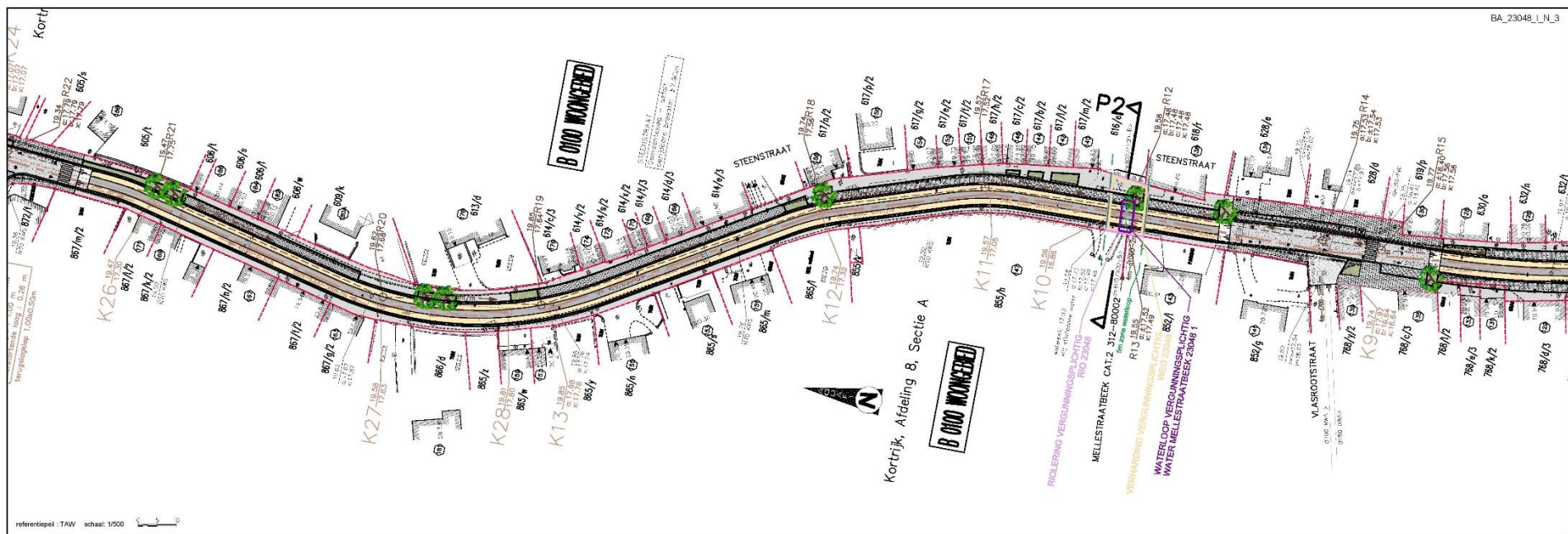
8

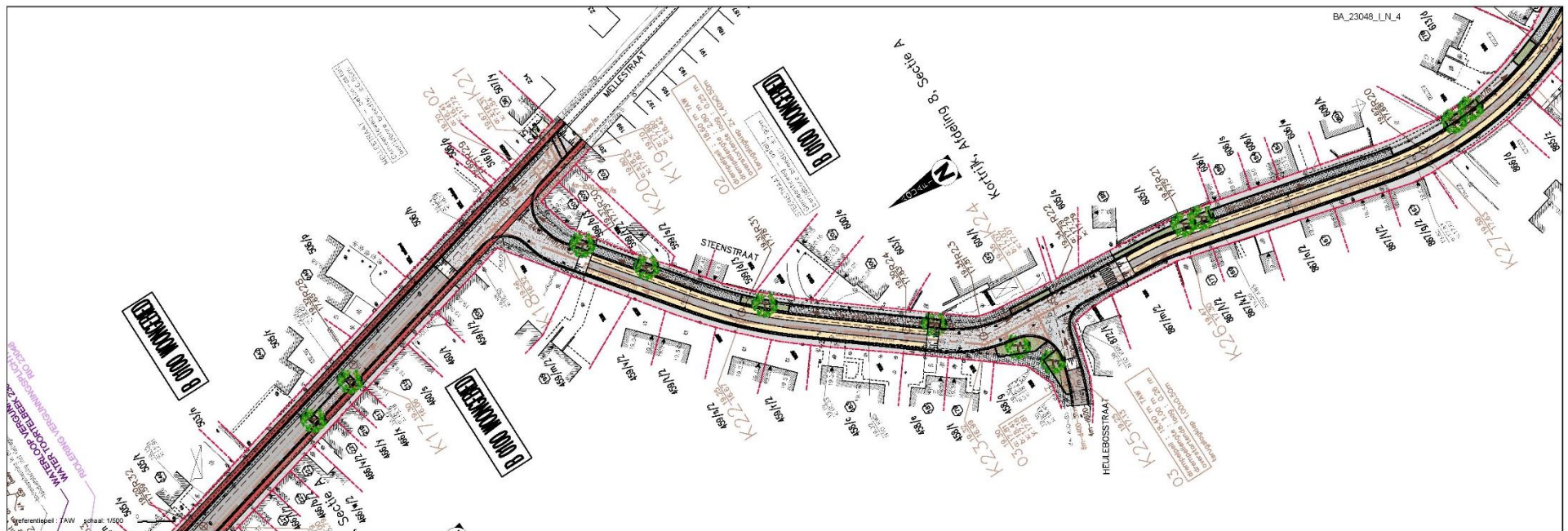
Figuur 6: werkzaamheden op het zuidelijke deel van het projectgebied Steenstraat-Roeselaarsestraat (©Aquafin)

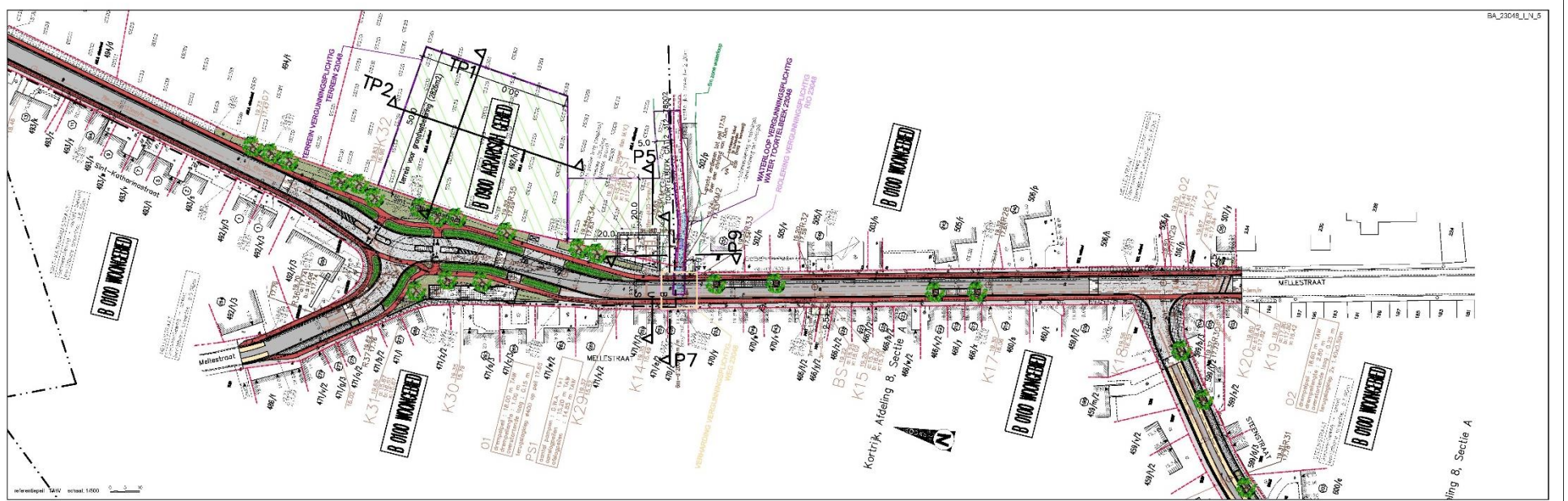
Figuur 7: werkzaamheden op het zuidelijke deel van het projectgebied Roeselaarsestraat (©Aquafin)

Figuur 8: werkzaamheden op het centrale deel van het projectgebied Steenstraat-doorsteek Mellestraatbeek (©Aquafin)

Figuur 9: werkzaamheden op het centrale deel van het projectgebied Steenstraat-Mellestraat (©Aquafin)

Figuur 10: werkzaamheden op het noordelijke deel van het projectgebied Mellestraat/Sint-Katharinastraat/Toortelbeek (©Aquafin)

1.1.2.2 Criteria voor de noodzaak van een archeologienota

De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet (perceeloppervlak > 3000m², bodemingreep > 1000m²). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken met advies naar eventueel uitgesteld onderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

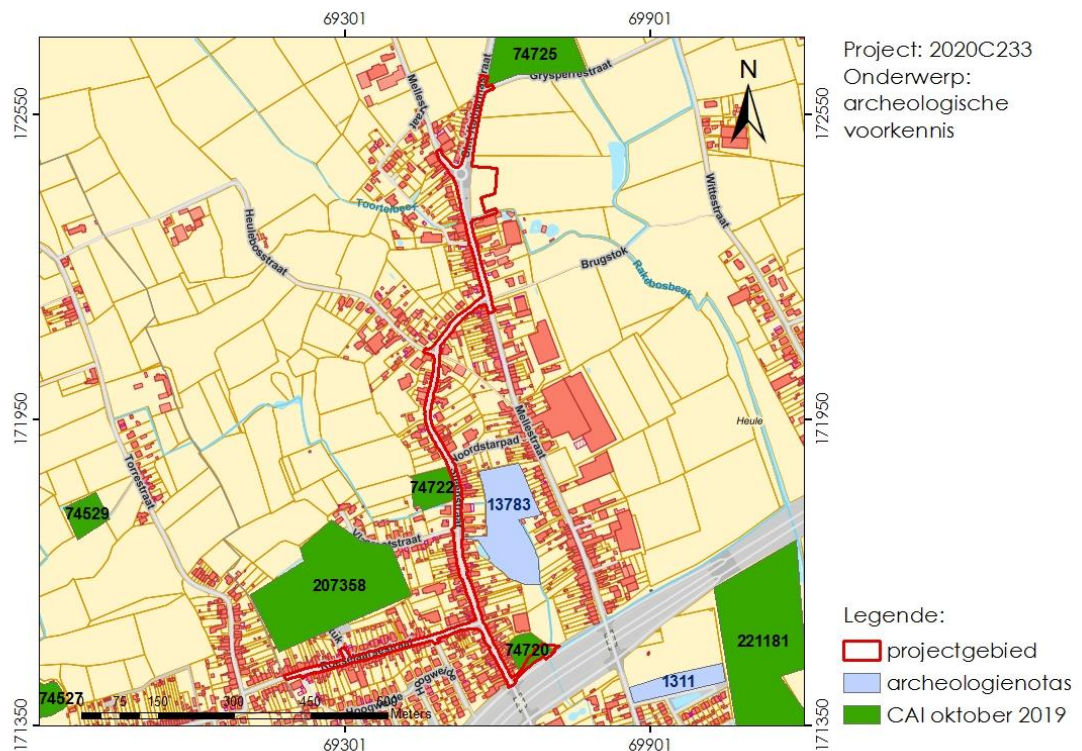
1.1.3 *Onderzoeksopdracht*

1.1.3.1 Archeologische voorkennis

In en nabij het projectgebied zijn enkele CAI-meldingen zichtbaar (fig. 12). Op basis van historisch-cartografisch onderzoek worden meerdere laatmiddeleeuwse sites met walgracht aangeduid: tussen de Steenstraat en de Mellestraatbeek in het zuiden van het projectgebied (CAI-ID 74720), net naast het projectgebied in de Steenstraat (CAI-ID 74722), net ten noorden van het projectgebied aan de Sint-Katharinastraat (CAI-ID 74725) en ten zuidwesten van het projectgebied (CAI-ID 74527, 74529).

Tussen de Steenstraat en de Roeselaarsestraat werd naar aanleiding van de inplanting van een nieuwe verkaveling een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (CAI-ID 207358). Hierbij werden paalsporen en een vierhoekige structuur uit de late ijzertijd aangetroffen (Van Goidsenhoven, 2013). Tegen de R8, tussen de Toortel- en Heulebeek werd een veldprospectie uitgevoerd waarbij lithische artefacten uit het Neolithicum en aardewerk vanaf de Romeinse tijd gevonden werd (CAI-ID 221181).

Daarnaast werden recent ook enkele archeologienota's aangeleverd in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied. Langs de Mellestraat ten zuiden van het projectgebied is een bureauonderzoek uitgevoerd naar aanleiding van de inplanting van een nieuwe verkaveling (Archeologienota ID 1311). Om de aan- of afwezigheid van archeologische sporen/vondsten aan te tonen werd een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem aanbevolen. Zeer recent is een bureauonderzoek aangeleverd voor de inrichting van een kunstgrasveld tussen de Steenstraat en de Mellestraat ten oosten van het projectgebied (Archeologienota ID 13783). Om het archeologisch potentieel verder in te schatten werd een gefaseerd verder (voor)onderzoek startende met landschappelijke boringen geadviseerd.

Figuur 12: archeologisch onderzoek in de nabije omgeving van het projectgebied aangeduid op het GRB-bestand (@Geopunt, Onroerend Erfgoed)

1.1.3.2 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, topografie, geomorfologie, bodemgebruik, vegetatie, en ingreephistoriek, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het afgebakende projectgebied opgesteld. Hiertoe wordt een stapsgewijze onderzoeksprocedure doorlopen, waarbij de vraagstelling steeds teruggekoppeld wordt naar volgende kernpunten:

- Heeft het projectgebied archeologisch potentieel?
- Is er sprake van verstoring van dit potentieel? Zo ja, in welke mate kan deze eventuele vindplaatsen hebben aangetast?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden?
- Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?
- Welke aspecten verdienen aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

1.1.3.3 Randvoorwaarden

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is onmogelijk uit te voeren voorafgaand aan het aanvragen van de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

De initiatiefnemer opteert voor de uitzonderingsprocedure waarbij een archeologienota wordt aangeleverd uitsluitend op basis van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem waarbij wordt nagegaan of er binnen het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem of werfbegeleiding wenselijk is en/of vrijgave mogelijk is.

1.1.4 *Werkwijze en strategie van het onderzoek*

GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken. Het onderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van GATE.

De aard van de werken werd tijdens het vooronderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak.

De archeologienota werd digitaal opgemaakt middels Office- en Adobe-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. In die GIS werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op www.geopunt.be, www.dov.vlaanderen.be, www.geo.onroerenderfgoed.be, www.cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris [CAI]. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

1.2 **Assessmentrapport**

Dit bureauonderzoek plaatst het projectgebied binnen een landschappelijk en archeologisch kader, waarbij rekening gehouden wordt met het ontwerpplan van de geplande werkzaamheden. Deze studie dient als voorbereiding van een eventueel vervolgonderzoek, waar rekening kan worden gehouden met de geplande werken, of de reeds gekende archeologische, geologische en bodemkundige fenomenen. Daarnaast helpt de voorbereiding mee tot het opstellen van een [mogelijke] archeologische verwachting waarmee zowel tijdens toekomstige bouwwerken, als tijdens de uitvoering van het vervolgonderzoek rekening gehouden wordt. Door raadpleging van de CAI [Centraal Archeologische Inventaris] en archeologische literatuur wordt ten slotte ook nagegaan in hoeverre gekende vindplaatsen aanwezig zijn in de nabijheid van het onderzoeksgebied.

Deze studie maakt gebruik van verscheidene datasets. Uitgangspunt is het ontwerpplan met informatie over de toekomstige werken, verkregen van de initiatiefnemer. Deze informatie wordt vervolgens geprojecteerd op de bodemkundige en geologische kaart. Vervolgens worden de historische kaarten als de archeologische inventaris onder de loep genomen om de gekende archeologische sites in en nabij het projectgebied te registreren.

1.2.1 Landschappelijke situering

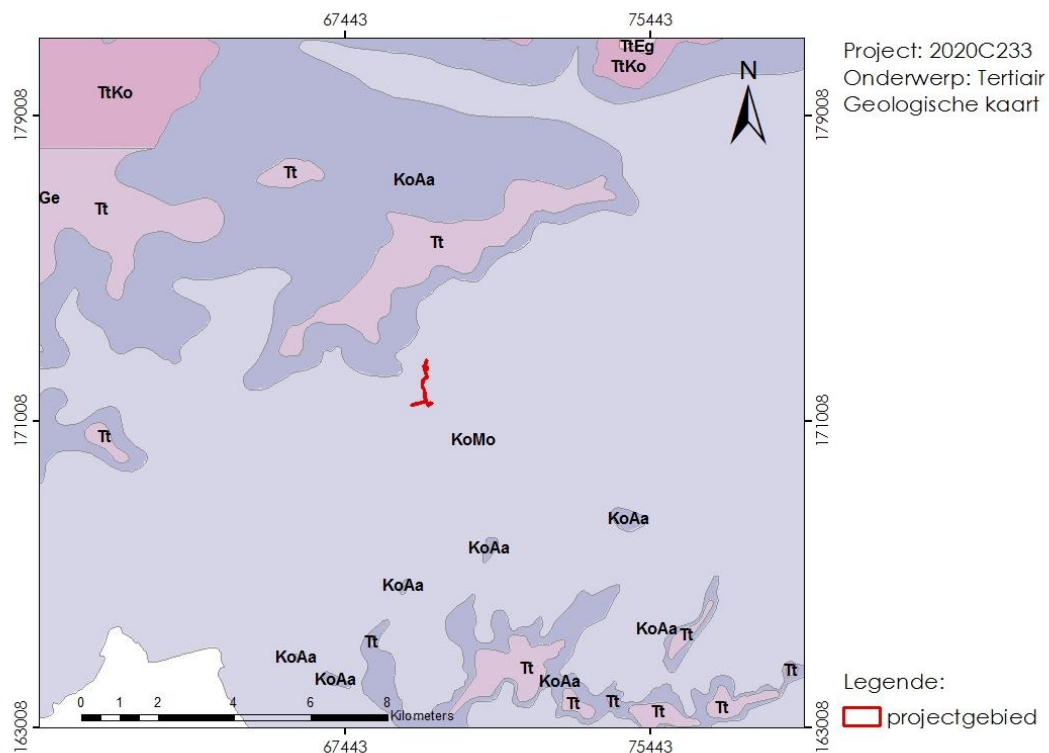
Het projectgebied situeert zich in de de Steenstraat, Roeselaarsestraat, Mellestraat en de Sint-Katharinastraat te Kortrijk (Heule) in de zandleemstreek (fig. 1).

Geologisch gezien behoort het projectgebied tot de **Tertiaire** Formatie van Kortrijk, Lid van Moen (KoMo) uit het vroeg-Eoceen (fig. 13). Deze afzettingen worden gekenmerkt door silt tot zand met lokaal kleiige zones.

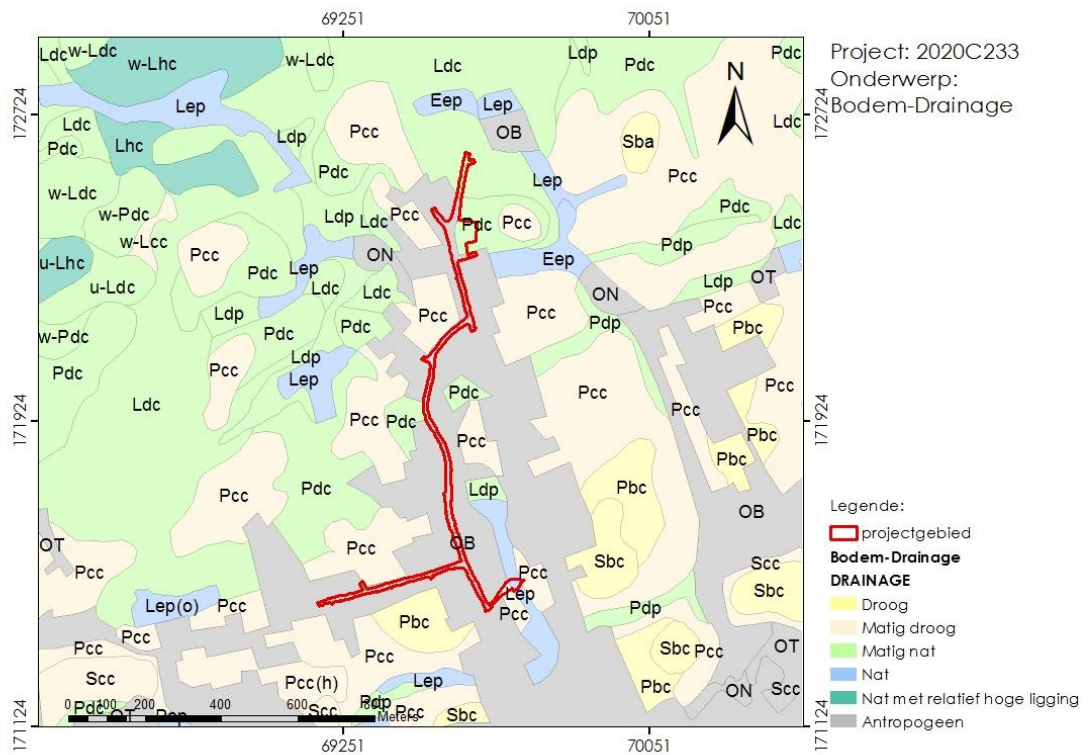
Volgens de quartair-geologische kaart is het projectgebied gelegen ter hoogte van type 3 (fig. 14). Dit type wordt gekenmerkt door eolische afzettingen uit het Weichseliaan (laat-Pleistoceen) bovenop fluviale afzettingen uit het Weichseliaan.

De bodem op het projectgebied staat grotendeels aangeduid als een antropogene bebouwde bodem (fig. 15-16). Op de onbebouwde percelen zijn matig droge, matig natte en natte lichte zandleem en zandleembodem aanwezig.

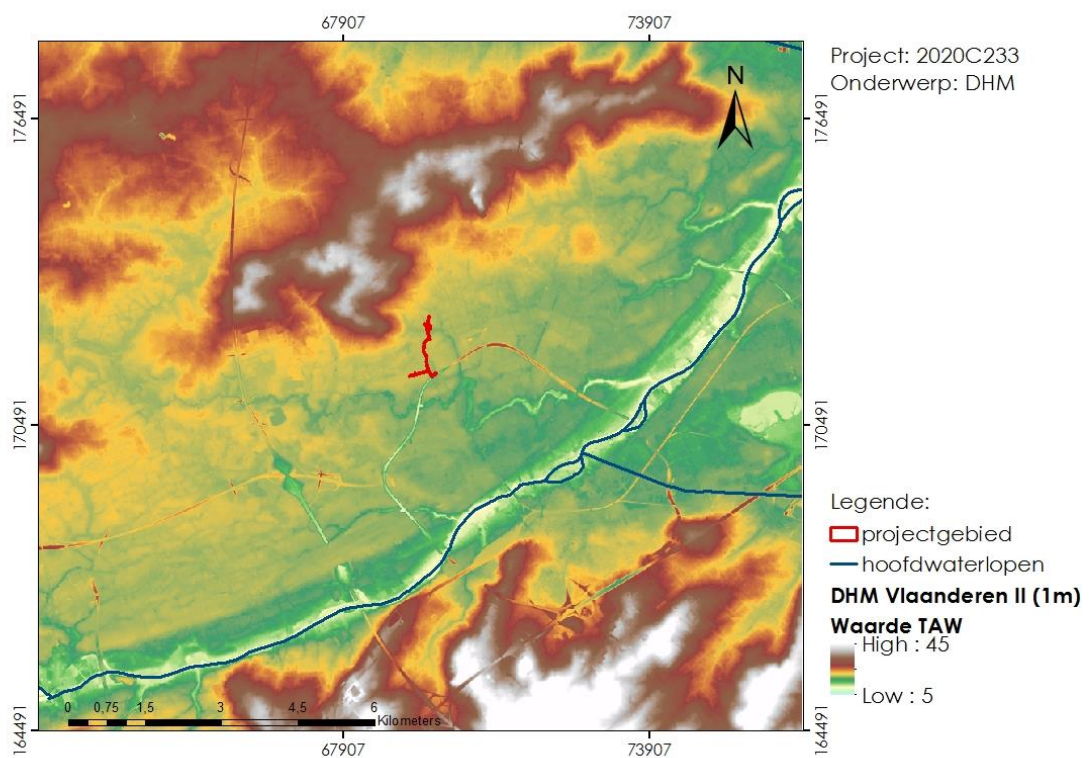
Voor wat betreft de topografie zijn we aangewezen op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II (DHM VII – 1m resolutie). Op een ruimer geografische schaal wordt duidelijk dat het projectgebied zich bevindt op de relatief vlakke zone ten noorden van de vallei van de Leie (fig. 17). Het projectgebied zelf vertoont enig reliëf (fig. 18-20). Het hoogste punt bevindt zich in het westelijke uiteinde van de Roeselaarsestraat rond 20,4m TAW. Deze straat helt af richting de Steenstraat. Van noord naar zuid op het projectgebied kan een golvend patroon waargenomen worden tussen 20 en 19mTAW. Het meest zuidelijke deel van de Steenstraat kent een steilere daling tot 18,4m TAW.

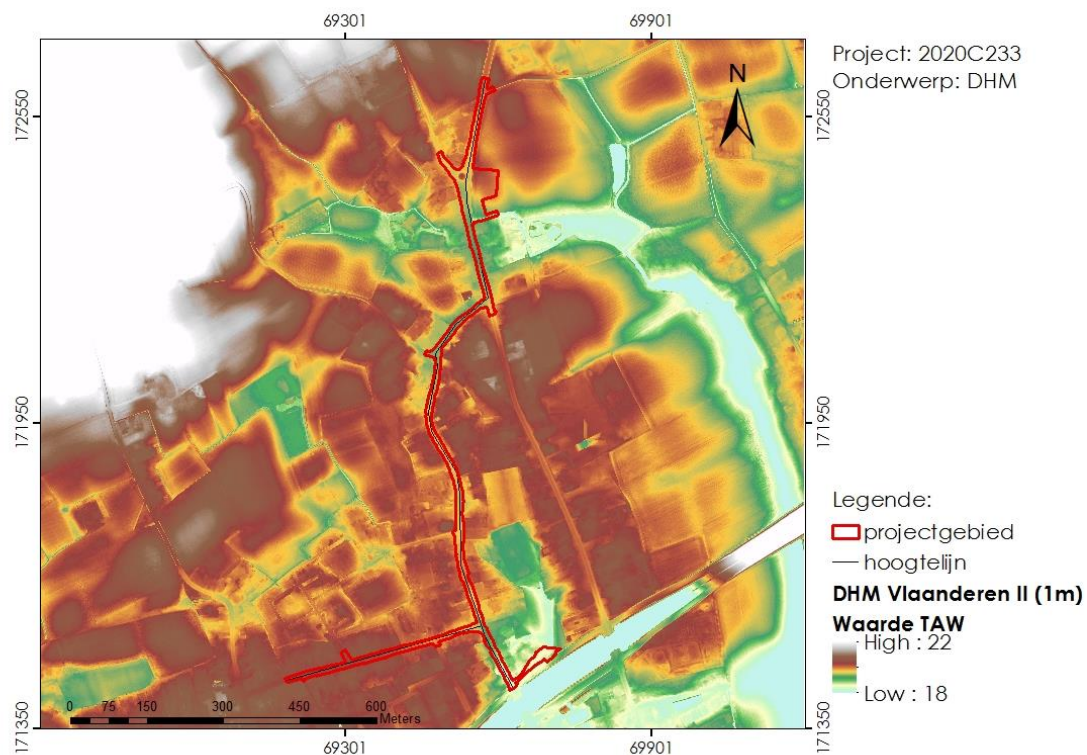
Figuur 13: Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).

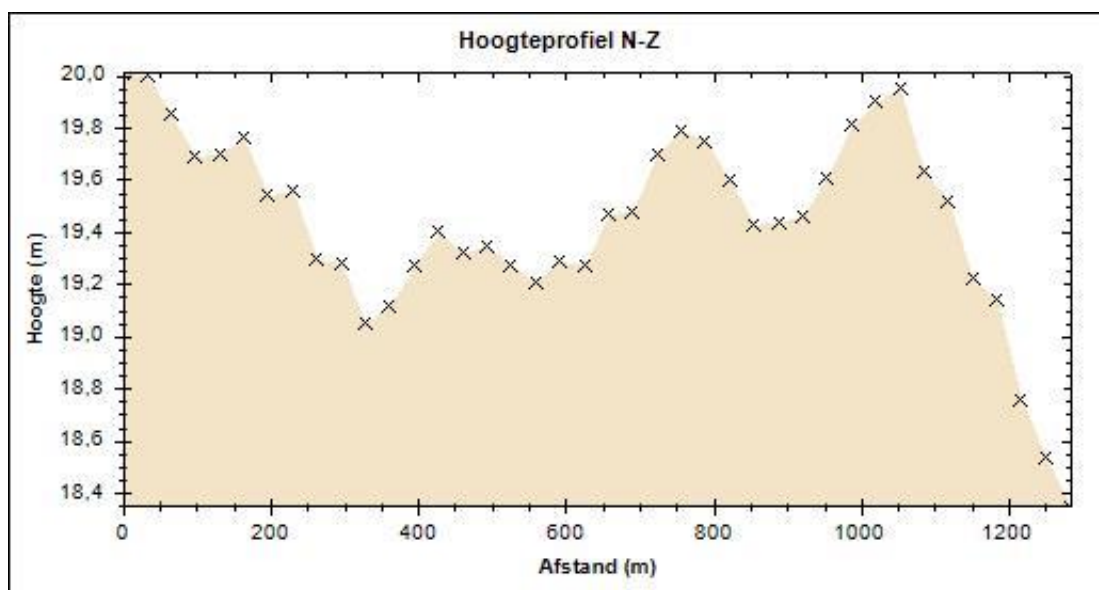
Figuur 16: Uitsnede bodemdrainagekaart ter hoogte van het studiegebied (© DOV).

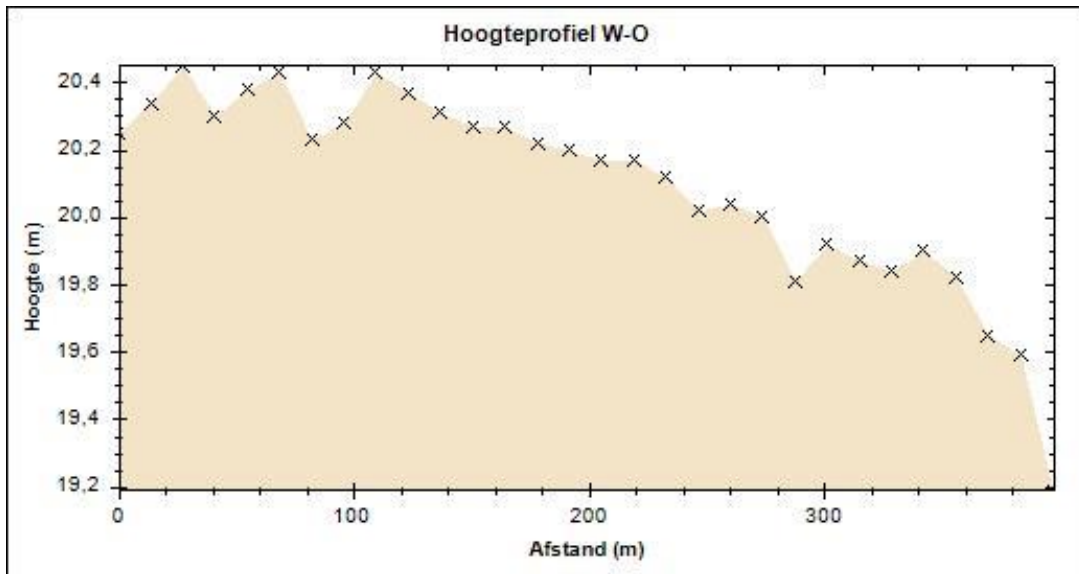
Figuur 17: Uitsnede DTM (macroschaal) met aanduiding van het projectgebied (© GDI Vlaanderen).

Figuur 18: Detail DTM ter hoogte van het projectgebied en omgeving met aanduiding hoogteprofielen (© GDI Vlaanderen)

Figuur 19: hoogteprofiel N-Z van het projectgebied

Figuur 20: hoogteprofiel W-O van het projectgebied

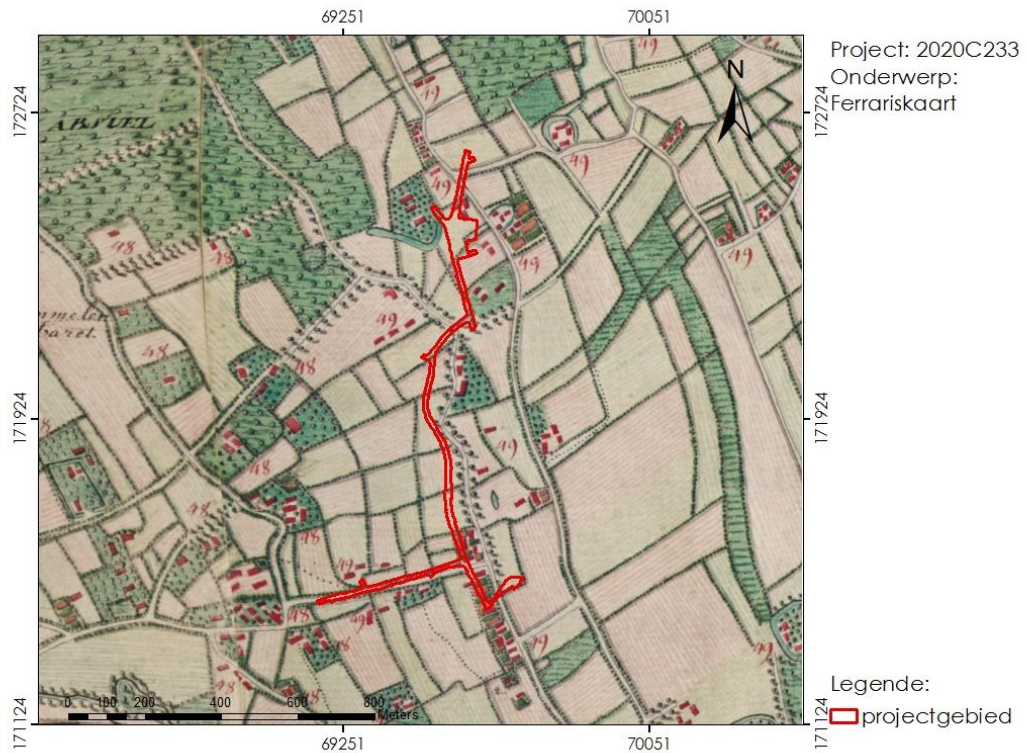
1.2.2 Historisch cartografische situering

Het projectgebied bevindt zich in de Kortrijkse deelgemeente Heule.

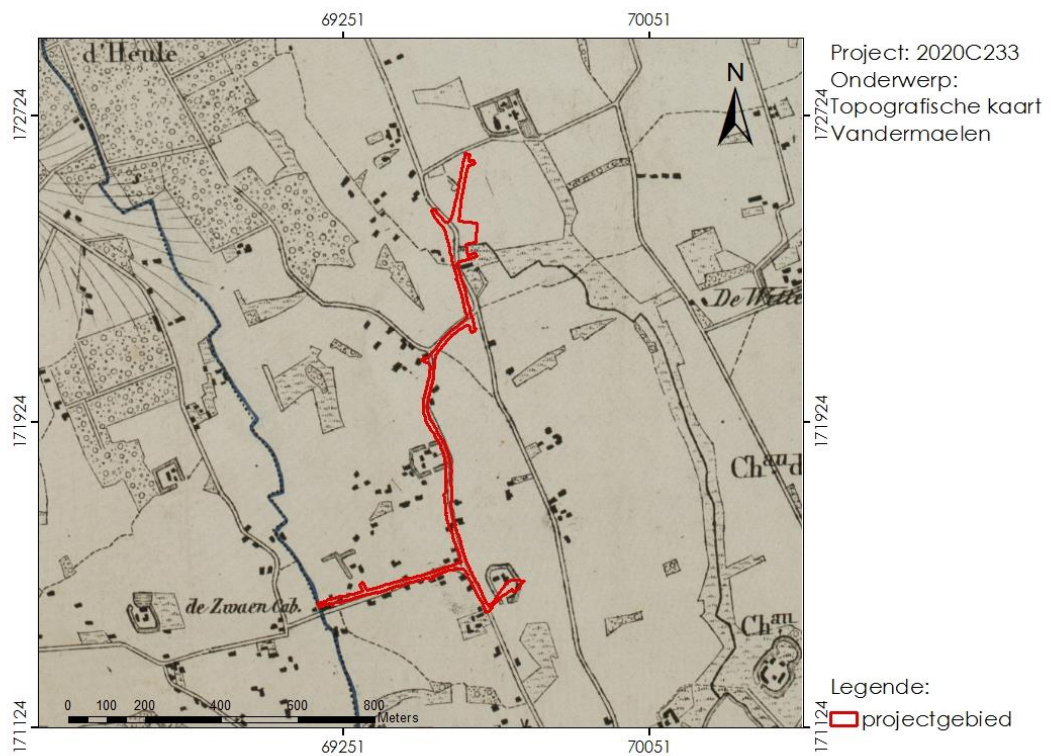
De oudste nederzettingen in de omgeving zijn vermoedelijk al van Neolithische oorsprong en situeren zich op de hoogste punten ten noorden van het huidige projectgebied (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14508>). In de Romeinse tijd wordt het Heulse grondgebied doorkruist door enkele wegen en op basis van verschillende vondsten in de omgeving wordt ook de aanwezigheid van Gallo-Romeinse nederzettingen vermoed. In de Frankische periode wordt het landschap nog grotendeels gedomineerd door bossen.

Heule wordt voor het eerst vermeld in een historische bron uit de 12de eeuw. Reeds in 1143 wordt Heule aangeduid als een parochie. In de 16de eeuw wordt het dorp zwaar verwoest tijdens de beeldenstorm (1566-1579). Het kasteel van Heule wordt zelfs volledig van de kaart geveegd. Door het verdere oorlogsgeweld in de 17de eeuw kan het dorpsleven zich niet volledig herstellen. Heule wordt meerdere malen gebruikt als uitvalsbasis voor de aanvallen op Kortrijk. Boven op het oorlogsgeweld volgt een pestepidemie op het einde van de 17de eeuw waardoor een zware economische crisis zich doorzet tot in de 18de eeuw.

In de 18de eeuw is de omgeving van het projectgebied gericht op de huisnijverheid en heeft het een sterk agrarisch karakter, zoals waar te nemen valt op de Ferrariskaart (fig. 21). Vanaf het midden van de 19de eeuw ontwikkelt de Leiestreek zich als een internationaal centrum voor de productie van vlas, in Heule worden eerst meerdere zwingelmolens gebouwd en nadien worden gemechaniseerde vlaszwingelarijen opgericht. De onmiddellijke omgeving van het projectgebied blijft sterk agrarisch gericht zoals waar te nemen op de midden 19de-eeuwse Topografisch kaart Vandermaelen (fig. 22). Het agrarische karakter blijft tot ver in de 20ste eeuw behouden, bewoning situeert zich langsheen de bestaande wegen. Op de orthofoto's uit 1971, 1979-1990, 2000-2003 en 2012 is steeds grotendeels hetzelfde beeld zichtbaar (fig. 23-26).

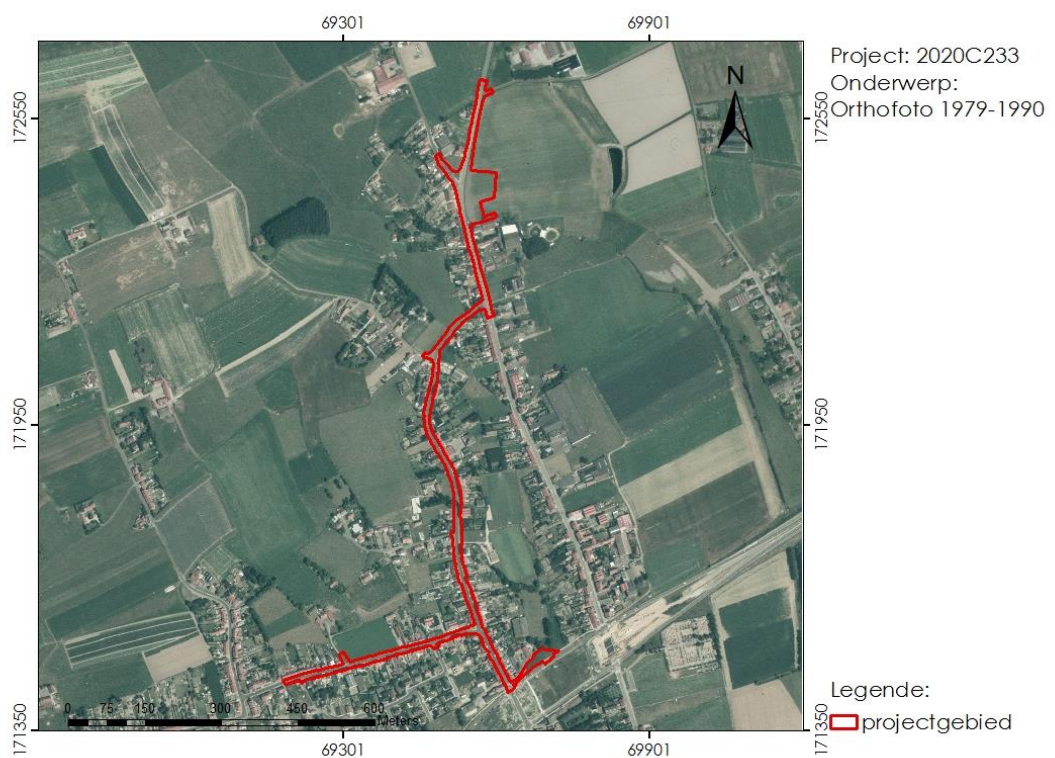
Figuur 21: Uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1777) met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).

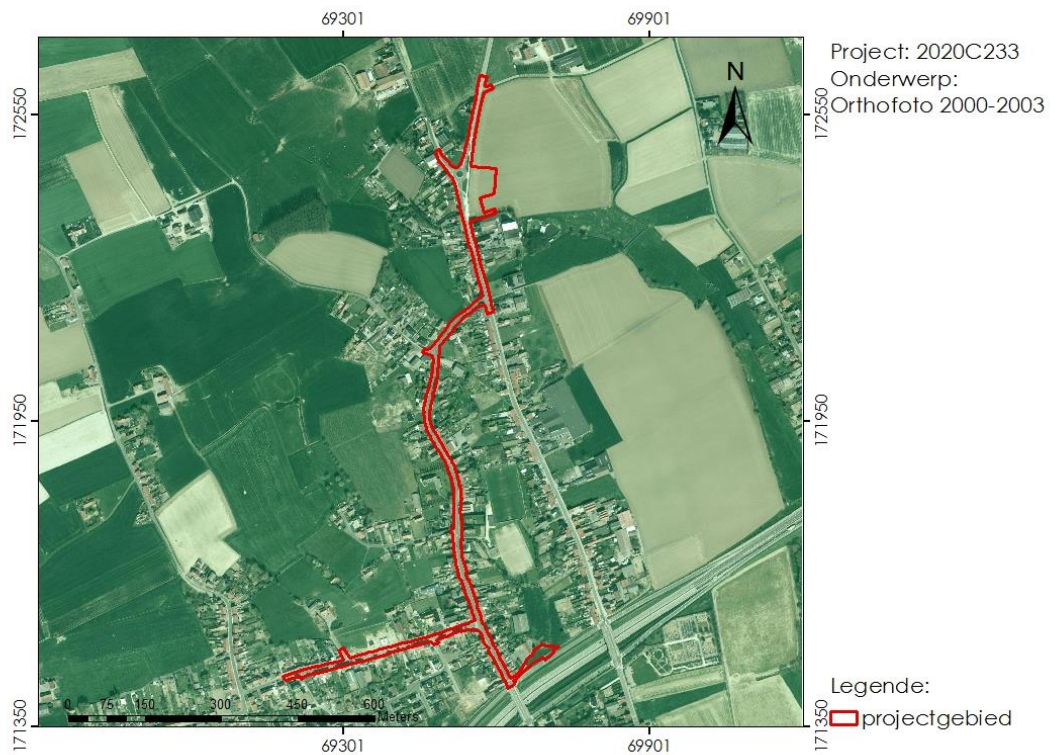
Figuur 22: Uitsnede midden 19de eeuwse topografische kaart van Vandermaelen ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

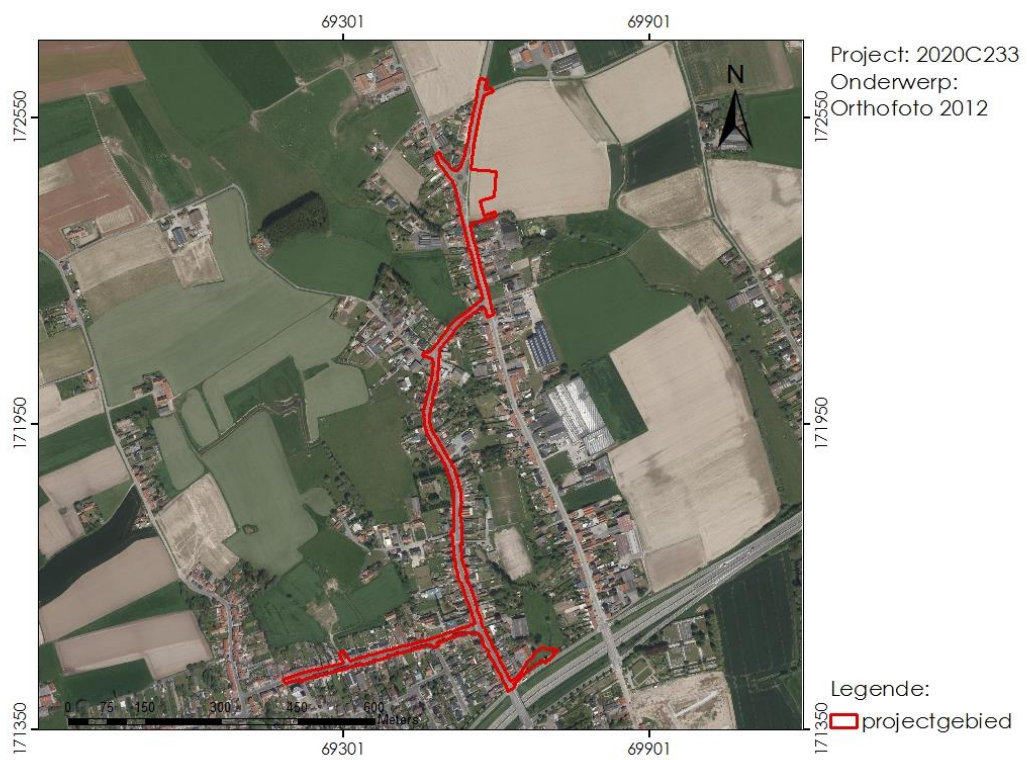
Figuur 23: Orthofoto uit 1971 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

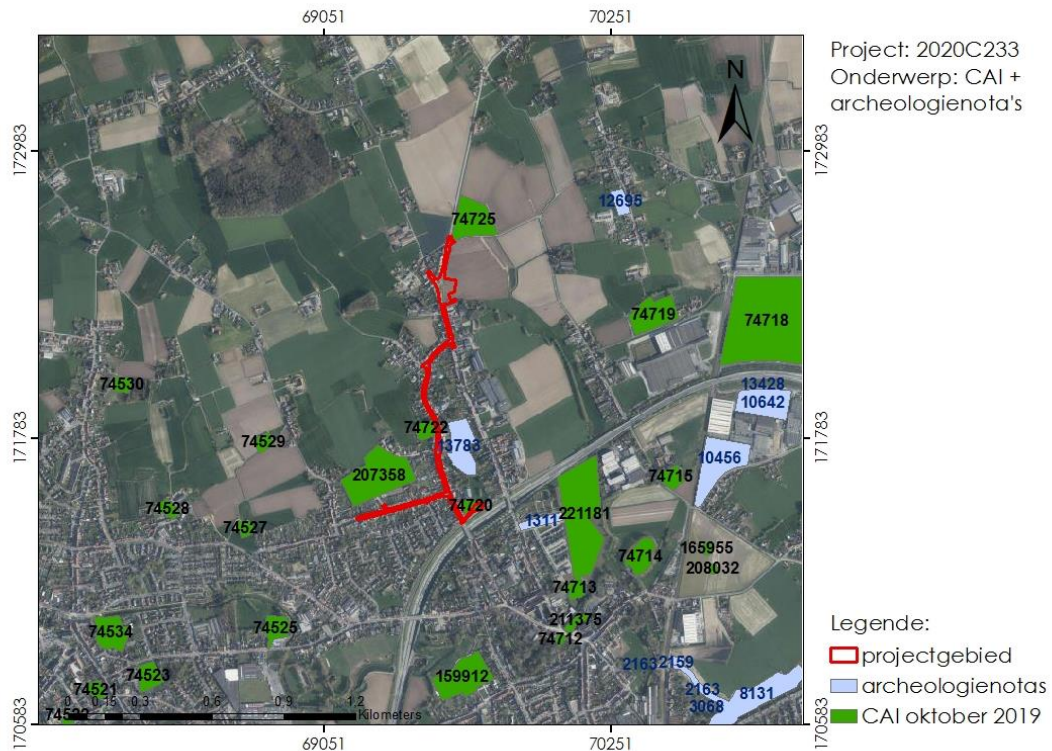
Figuur 24: Orthofoto genomen in de periode 1979-1990 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 25: Orthofoto genomen in de periode 2000-2003 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 26: Orthofoto uit 2012 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 27: Projectie CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied t.o.v. een recente orthofoto (© CAI en Geopunt).

1.2.3 Archeologische situering

In en nabij het projectgebied zijn enkele CAI-meldingen zichtbaar (fig. 27). Op basis van historisch-cartografisch onderzoek worden meerdere laatmiddeleeuwse sites met walgracht aangeduid: tussen de Steenstraat en de Mellestraatbeek in het zuiden van het projectgebied (CAI-ID 74720), net naast het projectgebied in de Steenstraat (CAI-ID 74722), net ten noorden van het projectgebied aan de Sint-Katharinastraat (CAI-ID 74725), ten westen van het projectgebied (CAI-ID 74527, 74528, 74529, 74530), ten zuidwesten van het projectgebied (CAI-ID 74522, 74523, 74525, 74534), ten oosten van het projectgebied (CAI-ID 74718, 74719) en ten zuidoosten van het projectgebied (CAI-ID 74712, 74713, 74714, 74715). Daarnaast wordt ten zuidwesten van het projectgebied ook een laatmiddeleeuwse motte aangeduid (CAI-ID 74521).

Tegen de R8, tussen de Toortel- en Heulebeek werd een veldprospectie uitgevoerd waarbij lithische artefacten uit het Neolithicum en aardewerk vanaf de Romeinse tijd gevonden werd (CAI-ID 221181). Ten oosten van deze terreinen werden recent ook enkele metaaldetecties uitgevoerd waarbij metalen objecten uit WOI (CAI-ID 165955) en een Romeinse munt (CAI-ID 208032) aangetroffen werden.

Tussen de Steenstraat en de Roeselaarsestraat werd naar aanleiding van de inplanting van een nieuwe verkaveling een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (CAI-ID 207358). Hierbij werden paalsporen en een vierhoekige structuur uit de late ijzertijd aangetroffen (Van Goidsenhoven, 2013). Ook in de Pastoriestraat werd bij de inplanting van een nieuwe verkaveling een proefsleuvenonderzoek voorzien (CAI-ID 211375). Hierbij kwamen enkele puinkuilen en ophogingslagen uit de nieuwste tijd en enkele niet-gedateerde kuilen en greppels aan het licht (Sadones & Janssens, 2015). Een volgend

proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd nabij de Peperstraat (CAI-ID 159912). De oudste sporen nl. brandrestengraven en enkele grachten dateren uit de Romeinse periode (Messiaen & Van Eenoo, 2012). Daarnaast zijn ook verscheidene grachtfragmenten van een laatmiddeleeuws en subrecent percelleringssysteem herkend. Ook werden meerdere vondsten gedaan die gerelateerd zijn aan WOI: een afgevuurd Britse obus en 23 onafgevuurde loopgraafmortieren, een bomkrater en een kuil.

Daarnaast werden recent ook enkele archeologienota's aangeleverd in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied. Langs de Mellestraat ten zuiden van het projectgebied is een bureauonderzoek uitgevoerd naar aanleiding van de inplanting van een nieuwe verkaveling (Archeologienota ID 1311). Om de aan- of afwezigheid van archeologische sporen/vondsten aan te tonen werd een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem aanbevolen. Zeer recent is een bureauonderzoek aangeleverd voor de inrichting van een kunstgrasveld tussen de Steenstraat en de Mellestraat ten oosten van het projectgebied (Archeologienota ID 13783). Om het archeologisch potentieel verder in te schatten werd een gefaseerd verder (voor)onderzoek startende met landschappelijke boringen geadviseerd.

Ten zuiden van het projectgebied staan meerdere archeologienota's aangeduid rond de Heulebeek. Naar aanleiding van de aanleg van een bypass op de beek werd in eerste instantie een bureauonderzoek en landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd (Archeologienota ID 2159, 2163). Er werd een zeer diverse archeologisch verwachting opgesteld doorheen de verscheidene bodemtypes op het projectgebied. Op bepaalde delen van het projectgebied werd verder onderzoek via archeologische boringen en/of proefsleuvenonderzoek geadviseerd (Archeologienota ID 3068). Bij het archeologisch booronderzoek werden geen directe indicaties voor de aanwezigheid van steentijdvindplaatsen vastgesteld. Bij het proefsleuvenonderzoek werden enkele laatmiddeleeuwse en recentere greppels, grachten en een weg aangetroffen. Voor de aanleg van een speelterrein en de herprofilering van de heuvels naast de Heulebeek werd ook een bureauonderzoek uitgevoerd (Archeologienota ID 8131). Aangezien het voorgaande onderzoek geen indicaties zag voor de aanwezigheid van steentijdsites en de aangetroffen sporen tijdens het proefsleuvenonderzoek niet konden leiden tot kenniswinst, werd voor deze werken met een beperkte ingreep in de bodem geen verder vooronderzoek geadviseerd.

De laatste archeologienota's staan aangeduid ten oosten van het projectgebied. Ter hoogte van Vier Linden werd een bureauonderzoek uitgevoerd bij de herinrichting van een bestaand gebouw en een gedeeltelijke nieuwbouw (Archeologienota ID 10456). Door de reeds bestaande verstoringen van het terrein werd een beperkt archeologisch potentieel op kenniswinst vastgesteld, waardoor er geen verder onderzoek geadviseerd werd. Ook voor de bouw van een magazijn aan de Ringlaan werden twee bureauonderzoeken uitgevoerd (Archeologienota ID 10642, 13428). Aangezien de geplande bodemingrepen vooral gesitueerd werden in verstoorde zones, werd geen verder onderzoek aanbevolen.

1.2.4 Interpretatie – datering onderzoeksgebied

Op basis van het assessment blijkt dat het projectgebied landschappelijk een vrij interessante ligging heeft, nl. de vruchtbare zandleemgronden ten noorden van de Leievallei. Op basis van enkele archeologische vondsten en sporen is duidelijk dat deze omgeving reeds in de Romeinse periode bewoond werd. Toch is door het lage aantal archeologische (voor)onderzoeken nog slechts weinig geweten over de oudste geschiedenis van Heule. In de middeleeuwen is Heule een voornamelijk agrarische gemeente met verspreide bewoning naast de bestaande wegen. De werkzone nabij de Toortelbeek en het terrein voor grondverbetering is al minstens sinds het midden van de 18de eeuw tot op heden in gebruik als akker- en grasland. Op de werkzone nabij de Mellestraatbeek wordt op de midden 19de-eeuwse Topografische kaart Vandermaelen een site met walgracht aangeduid (CAI-ID 74720).

1.2.5 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

Het projectgebied ligt ten noorden van de Leievallei nabij Kortrijk en wordt gekenmerkt door vruchtbare zandleemgronden. De kans is groot dat deze landschappelijke kenmerken een rol speelden bij de inplantingskeuze van vroegere bewoners.

Het potentieel tot kennisvermeerdering zit hoofdzakelijk in het aantreffen van nieuwe archeologische vindplaatsen. Een dergelijke landschappelijke gunstige ligging (vruchtbare gronden nabij een riviervallei) leverde in het verleden regelmatig archeologische vindplaatsen op. Gezien de geringe kennis omtrent archeologische vindplaatsen in de omgeving van het projectgebied, lijkt ons elke nieuwe informatie omtrent de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen op zich al een vorm kennisvermeerdering.

Het potentieel tot kennisvermeerdering dient ons inziens nagegaan te worden door een gefaseerd vooronderzoek met en zonder ingreep in de bodem ter hoogte van de geplande werkzones en het terrein voor grondverbetering. Voor het gedeelte in de openbare weg lijkt ons geen verder onderzoek noodzakelijk omwille van de graad van verstoring door de aanleg van die wegenis.

Overzicht zones voor verder onderzoek:

- **Werkzone Mellestraatbeek (1)** met een oppervlakte van ca. **1400m²** waar zich op basis van de historische kaarten mogelijks een site met walgracht bevond (CAI-ID 74720).
- **Werkzone Toortelbeek + terrein voor grondverbetering (2)** met een oppervlakte van ca. **3800m²**.

Figuur 28: aanduiding van de zones voor verder onderzoek op het projectgebied weergegeven op het GRB-bestand (©Geopunt)

BIBLIOGRAFIE

Literatuur:

Messiaen L., Van Eenoo M., 2012. Heule - Peperstraat. Rapportage archeologische prospectie 19 - 25/01/2012, GATE-Rapport 36.

Sadones S., Janssens N., 2015. Archeologische prospectie van ingreep in de bodem, Kortrijk Pastoriestraat, BAAC Vlaanderen Rapport 128.

Van Goidsenhoven W., 2013. Archeologisch vooronderzoek Roeselaarsestraat (Heule), Ruben Willaert rapport 54.

Kaartmateriaal:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778] kaartblad 58
- Topografische kaart van Vandermaelen [1846 – 1854]

Digitale bronnen:

- www.geopunt.be
- <https://dov.vlaanderen.be>
- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- <https://cartesius.be>

BIJLAGE

Figurenlijst:

Figuur 1: Lokalisering projectgebied t.o.v. provinciegrenzen (archeoregio's).....	5
Figuur 2: Lokalisatie projectgebied t.o.v. de topografische kaart.....	5
Figuur 3: Projectie van het projectgebied op een recente (2019) orthofoto (© GDI Vlaanderen).....	6
Figuur 4: Projectie projectgebied t.o.v. het GRB-bestand (© Geopunt).....	6
Figuur 5: werkzaamheden op het zuidelijke deel van het projectgebied Mellestraatbeek-Steenstraat (©Aquafin)	8
Figuur 6: werkzaamheden op het zuidelijke deel van het projectgebied Steenstraat-Roeselaarsestraat (©Aquafin).....	9
Figuur 7: werkzaamheden op het zuidelijke deel van het projectgebied Roeselaarsestraat (©Aquafin).....	10
Figuur 8: werkzaamheden op het centrale deel van het projectgebied Steenstraat-doorsteek Mellestraatbeek (©Aquafin)	11
Figuur 9: werkzaamheden op het centrale deel van het projectgebied Steenstraat-Mellestraat (©Aquafin)	12
Figuur 10: werkzaamheden op het noordelijke deel van het projectgebied Mellestraat/Sint-Katharinastraat/Toortelbeek (©Aquafin)	13
Figuur 11: werkzaamheden op het noordelijke deel van het projectgebied Mellestraat/Sint-Katharinastraat (©Aquafin).....	14
Figuur 12: archeologisch onderzoek in de nabije omgeving van het projectgebied aangeduid op het GRB-bestand (©Geopunt, Onroerend Erfgoed).....	16
Figuur 13: Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).....	18
Figuur 14: Uitsnede uit de Quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).....	19
Figuur 15: Uitsnede bodemtextuurkaart ter hoogte van het projectgebied (© DOV)..	19
Figuur 16: Uitsnede bodemdrainagekaart ter hoogte van het studiegebied (© DOV).	20
Figuur 17: Uitsnede DTM (macroschaal) met aanduiding van het projectgebied (© GDI Vlaanderen).....	20
Figuur 18: Detail DTM ter hoogte van het projectgebied en omgeving met aanduiding hoogteprofielen (© GDI Vlaanderen).....	21
Figuur 19: hoogteprofiel N-Z van het projectgebied	21
Figuur 20: hoogteprofiel W-O van het projectgebied.....	22
Figuur 21: Uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1777) met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).	23
Figuur 22: Uitsnede midden 19de eeuwse topografische kaart van Vandermalen ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).....	23
Figuur 23: Orthofoto uit 1971 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	24
Figuur 24: Orthofoto genomen in de periode 1979-1990 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	24
Figuur 25: Orthofoto genomen in de periode 2000-2003 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	25
Figuur 26: Orthofoto uit 2012 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	25
Figuur 27: Projectie CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied t.o.v. een recente orthofoto (© CAI en Geopunt).	26

Figuur 28: aanduiding van de zones voor verder onderzoek op het projectgebied weergegeven op het GRB-bestand (©Geopunt)	29
--	----

